

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Et Institutio S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris.
Libri Qvinque**

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

pellatur nonnunquam eos velut noxium pondus à se abicere. Tertium, ex quo Societas missionem causariam, legitimè cuiquam, vel concesserit, vel imperauerit; exinde votis ita eum abfoluit, vt si nunquam adstrictus iis foret. Cum enim essent eum solummodo in finem edita, à quo tunc ij penitus excluduntur, re quam experieras sublata liquet vias ad illam esse iam irritas. Quartum est, voto Paupertatis, bonorum iure interea minimè priuari seu quæ possederant, seu quæ poterant sperare, quoad certo in gradu, vitæ statum denique fixerint; vsu tantum illorum inhiberi, qui ex paupertatis ratione sic necessariò consequitur, vt non magis possint, inuitis qui præ sunt, vel obolo vti, quam si iam essent vota solemnia professi, alioqui si bonis exciderent, dum ad immobiles probantur gradus, angè magnopere tum iis dimittendis Societatem oporteret, tum eos probro incommodo extra Societatem mendicare, si ad illam ineptos se exhibuissent.

XVI.

Hic rerum nostrarum, priusquam cætera expono, lectoris animum aduertam oportet ad exquisitam prudentiam; æquitatèque beati fundatoris, in iis quæ dicta sunt ex eorum fine, ceu principe regula decernendis. Summam ergo illorum hic reddo, suis ordinatim digestam nexamque articulis, vt vno conspectu mutua illorum habitudo, Institutique omnis ratio cernatur. Fine itaque perficiendi sui, & proximi, Societati proposito, non potuit ex cœnobiis ea decerpere, quæ sanctè in iis obseruantur, nisi quorum vsus, in hunc finem futurus esset maximè opportunus, hac ipsa opportunitate legendorum simul & modum, & legenda dictante. Hinc illa de vestitu, de choro, de afflictatione corporis decreta quæ asseruimus. Verum huic tam vasto iuuandorum ad æternam salutem hominum, Societatis scopo, inest peculiare propositum, nostris laboribus regiones quaslibet peragrandi (quod votum solemnè Christi Vicario nuncupandum, tribus consuetis quartum adiungimus) cuius excellentia operis, homines flagitat, qui magnis virtutibus, & scientia excellant; quæ duo parari, ac probari, cum nisi multorum annorum spatio non valerent, instituenda fuit eorum classis, qui acri virtutum, & doctrinæ palæstra excolerentur ad tanti operis executionem, sui que interea profectus specimen, & experimentum darent; est vero classis hæc approbatorum, scholarium quos cum vnus ingenij atque facultatis natura non finerit, nec decuit etiam, vno omnes æquali tempore, in experimentis detineri, sed periclitandi moras, tum merito, tum spebus quas de se quisque dat definiri. His tamen omnibus, si omnes eò pertigerint quò illos Societas, iisdem omnes præsidijis contendit attollere, absque vlla dubitatione quatuor votorum professio debetur. Sed cum multorum habitas, & comparatio, eorum conatibus parum respondeat, necessarius fuit gradus inferior, adiutorum spiritualium, ac (si noua quædam extra morem ratio compellat) trium votorum professio: quamdiu vero formantur exploranturque dotes studentium, absurdum erat perinde nobiscum velut in sæculis omni

omni voto solutos degere: nec minus absurdum temporariis vinciri votis, probationum spatio definitis; ex quibus pro libito possent retrò ire, ac diuturnos Societatis sumptus, labores, & contentiones desertione impia, impudentique tunc fallere, cum forent in eam adlegendi. Quare interim votis religiosorum adstringi illos oportuit, simplicibus quidem, sed quantum ad illos pertinet, nunquam profus laxandis. Ligantur itaque ne pro arbitrio militiam deserant; sed possunt ab Societate, haud quidem leuiter, ac liberè, verum ob solam ineptitudinem, & commertum dimitti vel eici; cum hac tantum lege ad nos accesserint, hac lege inter nos admissi sint. Ex hac potestate dimittendi, statim consequitur libertas, eorum qui iure dimittuntur, votis quibus erant deuincti, soluta penitus: vbi enim iam profus ab Societate excluduntur, teneri votis deinceps non possunt, eò tantum conceptis vt possent in eam cooptari, indidem quoque id sequitur vt quamdiu nobiscum nondum stabiles versantur, bonorum sint suorum domini; licet eorum vsu, nisi superior annuat, paupertatis voto arceantur. Addo ad extremum, ne ab suis muneribus Sacerdotis, scholasticos ab studiis quicquam interpellet, excogitatam esse domesticorum classem adiutorum, qui se propterea quotidiano Marthæ ministerio addixerunt. Atque hi post tyrocinium bienne, votorum trium priuata & simplici nuncupatione illigantur, cum in eos non cadat illorum professio; sed decennio circiter probati vota eadem publicè nuncupant, post quæ tamen, quod non sint solemnia, nihil vetat, si quando commertum fuerint ex Societate amandari. Inter hos autem, vt pote Laicos, & Sacerdotes diuini in rebus adiutores, ratione votorum quæ in publico edunt, discrimen nullum est, fiunt enim vtrique tum hæreditatis, tum successionis incapaces. Sed ratione illorum quæ tractant, sic differunt, vt qui æterna, & temporaria administrantes, temporaria, inquam, sed in scopum subiecta nobilem, obsequendi Deo, salutisque multorum, dum adsunt iis omni cura, quos ad eam salutem totos obedientia applicat. Quin eandem & ipsi, possunt debentque per sese promouere, adhortatione sanctisque consiliis, dum tamen hac in re, suo se modulo semper metiantur, & hæc summa dictorum hæctenus. Porro in Ordine regulari, Religiosum votis simplicibus effici; Vota illa non posse ab Episcopis resolui; Paupertatis veræ rationem, cum bonorum iure, ac possessione consistere; Longè impari nexu teneri admissos, ad perseverandum; Societatem ad eos retinendos, missione demum legitima recedentibus ab Societate, vota plenè, & integrè remitti, iuris hæc omnia seu noui sunt, siue instaurati, quamobrem, nonnulli (inquit Gregor. XIII. *omnia ex aliorum regularium Ordinum communibus rationibus, formis, ac statutis metientes, Societatis Institutum, peculiare Constitutiones, ac vim votorum simplicium illius, à sede Apostolica in eadem Societatis religione probata admissorum penitus ignorantes, ac nonnulla iure antiquo perperam interpretantes, conuellere nituntur.* Atenim illius Institutum, omne tam firmis hæret tum æqui-

tatis radicibus, tum auctoritatis supremæ, partes illius distinctè singulas approbantis, vt nefas sit ex iis, quacumque specie, quicquam in dubium vocare, vel explicationibus interpolare.

XVII.

De præscri-
ptis à S. Ig-
natio Socie-
tatis augen-
da præfidiis,
ac primum
de admitten-
dorum de-
lectu.

Veget. l. i.
cap. 7.

Societatis natura in hunc modum expressa, eiusque auxiliis ad agendum, & Ordine graduum; sequuntur ad vltimum eius conferuandæ, promouendæque præfidia, fundatoris sancti præceptionibus tradita. Horum sine controuersia caput est, illorum delectus qui eam ambiunt, nam vt illa vi nutriendi qua viuunt animantes, alimenta inepta corpori non accedunt, nisi pessimè affecta, & cum prauis humoris damno affluxu, ex quo necesse est morbos gigni & temperiem insitam pessum ire; ita per delectus promiscuos tyronum; vitiatas succis, religiosorum ordinum corpora inquinantur, aut graui deinde molestia purgandis, aut damno maiori retinendis: quemuis aditum in Societatem præter illum quem S. Ignatius, parte prima Constitutionum aperuit, merito B. Borgia, Exitij portam, nominauit, iniqua ergo est illa vulgi, de nobis expostulatio, & laude mutanda; hamo nos, non reti piscari, *turbam reti concludi*, vt ait Ambrosius, *hamo eligi singularem*. Præterquam quod enim, non sunt religiosi Ordines emunctoria publica, & cloacæ, in quæ domus priuatæ, suas noxas & molesta pondera protrudant, & Caini ritu, agrestibus Deo primitiis supplicent; verat ratio delectus haberi minus curiosos adscribendorum in aliquem Ordinem, quàm sit eius Ordinis scopus excellens, & arduus: quare publico bono destinati, hominibus egent fructuose ac tutò (qui non passim occurrunt) in publicum mittendis, & hoc idem mihi maximè cordi est, aiebat olim Henricus I V. Parisiensi Senatui optiones tyronum lectissimas in nobis arguenti, in faciendo inquit exercitu, conscribo semper quàm optimos, id si neglexero, habiturus sim pro certo militem, pedibus quam manu promptiorem, estque hoc effectum præstantis militiæ doctoris; *Vires regni, & Romani nominis fundamentum in prima delectorum Examine consistere*. Tot has nihilominus tam diligentes curas, non raro exitus eludunt, & qui de se spes magnas principio fecerant, magnam partem abortiunt, multo plures futuri, si negligentius legerentur, nam si numeri magis quam iusti ponderis examen habeatur, breuilliam illam Societas referat, prole esto, præcinctam numerosa, sed lacrymosam, & ingemiscentem, multiplicata gente, non magnificatam lætitiâ: necesse est igitur ex S. Ignatij super his præscripto, Societatis candidatos, nauis aliquibus carere; ornamentis quibusdam instructos esse. Debent ergo priuata Hærescos, schismatis, homicidij carere culpa, & ex immuni aliquo scelere vulgata infamia; debent esse ab omni seruitutis, & coniugij vinculo liberi; debent nullam mentis, aut corporis infirmitatem pati, qua efficiantur inutiles; debent eremitarum habitum, aut alterius Ordinis (dempto militari) profitendi animo nunquam induisse. His impedimentis fores non patent in Societatem; aliud addidit grauius de causis, quinta Societatis Congregatio, etsi iuris non æquè seueri,